

ærede Forslagsstilleres Anskuelse, som med den høitærede Ministers —, er det, at den Paagjældende formener, at han har, hvad der er antydet ved selve Ordene, en Færdsskret, der skal give ham et Krav paa at forbre, at den omhandlede offentlige Vei vedbliver at være offentlig. Her er det nu, at Forslagsstillerne sige, at Spørgsmaal af denne Natur ikke høre ind under Domstolene, og deri er jeg fuldkommen enig med de Herrer. Er et Tilfælde af den Natur, at der ved Udskiftningsforretningen er lagt en bestemt Vei til en enkelt eller nogle enkelte bestemte Gaarde, saaledes at disse slet ikke have nogen anden Afgang, og at nu Sogneforstanderskabet først skulde blive enig om, at denne Vei skal nedlægges, og at denne Beslutning saa, tiltrods for den Protest, som Paragraphen jo giver den eller de flere Personer, der ere interesserede i denne Veis Vedligeholdelse, Veilighed til at fremkomme med, skulde blive bifaldet af Amtsrådet og Amtmanden, — er et saadant Tilfælde næsten tænkeligt? Men, selv om det skulde være tænkeligt, gives der saa ingen Højere end Amtsrådet og Amtmanden at tye til? Der er jo dog endnu i denne Administrationsfag som i alle andre Administrationsfager en Indenrigsminister, og kan det tænkes, at der, naar de Paagjældende godtgjøre, at Veien er den eneste Afgang til deres Gaarde, da ikke i Amtsrådet og Amtmanden og endelig i Indenrigsministeren skulde findes et tilstrækkeligt Værn for deres Ret? Det er ikke en privat Ret, støttet paa private Afkomster, der hjemle dem Veien som deres private Vei, der her er Spørgsmaal om, men det er dog en Ret — støttet maaffee, hvis man vil kalde en Udskiftningsforretning for en privat Afkomst, paa et Slags privat Afkomst —, som utvivlsomt fortjener at værnes. Men skal en saadan Ret værnes af Domstolene? Jeg er ganske enig med det ærede 10de kongevalgte Medlem (Ussing) i, at et Spørgsmaal af denne Natur hidtil aldrig har foreligget for Domstolene. Han har i saa Henseende henviist til § 12 i Veiforordningen af 13de December 1793, og det forekommer ogsaa mig, at den Anvendelse, som den

deles afgjørende viser, at de ikke ifølge Lovgivningen høre under Domstolene. Men det er ikke blot § 12 i Veiforordningen af 1793, der kommer til at berøre Spørgsmaal af denne Natur, og som viser dette, men jeg tør sige, at det er Veilovgivningen i det Hele taget. Man rører her ved store Grundfætninger i vor Retsforfatning, og allerede af den Grund maa man ønske, at der stræbes efter at værne om Reenheden i de Principer, som neblægges i Lovforslaget. Jeg skal med et Par Ord berøre dette Punkt lidt nærmere. Veiforordningen af 1793 kender vel nok Afgang til Domstolene, men i hvilket Tilfælde? Dens § 34 hjemler Afgang til Domstolsafgjørelse, naar der opstaaer Tvistighed imellem dem, som ere lobtagne i Veiarbeidet angaaende de Pligter, som i saa Henseende maatte paahvile dem; men denne Bestemmelse findes just i Veiforordningens 2det Capitel og ikke i dens 1ste Capitel. Dens 1ste Capitel omhandler Veienes Inddeling og deres Indretning, og det giver derom alle fornødne administrative Regler, istedetfor hvilke det foreliggende Lovforslag, naar det bliver ophøiet til Lov, fremtidigt tilbeels vil træde, men i hele dette 1ste Capitel findes der ikke Tale eller Tanke om nogen Afgang til Domstolene; det er tværtimod netop i dette Capitel, at § 12 i et enkelt Tilfælde viser hen til, at man kan tye til Landinspektørens Afgjørelse. Først derimod i det 2det Capitel, hvor der er Spørgsmaal om Veiforpligtelserne, er det, at der gives Tilladelse til at gaae til Domstolene; men i hvilket Omfang? Ja, vi have just derom en senere Lovbestemmelse, nemlig Placaten af 25de November 1829; den udtaler med klare Ord — den høitærede Formand vil tillade mig at oplæse dens Ord —, at „den Ret, som Forordningen af 13de December 1793 § 34 hjemler til at faae visse Veifager afgjorte ved Dom, ingenlunde skal kunne udstrækkes til at faae de Bestemmelser angaaende Veienes Indretning“ — dette er just, hvad der omhandles i hele 1ste Capitel af Forordningen af 1793 — „og Arbeidets Fordeeling, som ere Gjenstande for Rentekammerets eller vedkommende Dyrigheds Afgjørelse, underkastede Retternes Bedømmelse, men nu kommer Bestemmelsen om, hvilke Sager der kunne gaae